

Ny kurs!

PFAS-förorenade områden

Inventering, undersökning, tillsyn, riskbedömning och åtgärder

27 november 2024, Stockholm
Du kan även delta digitalt på distans

UR KURSENS INNEHÅLL

- PFAS – förekomst, risker och spridning i miljön
- Hur bedöma de risker som ett område förorenat med PFAS utgör för människa och miljö, utifrån nuvarande kunskapsläge?
- Hur kommunicera med oroliga medborgare gällande PFAS-föreningar?
- Inventering av misstänkta PFAS-förorenade områden
- Identifiering av PFAS-förorenade områden utifrån Naturvårdsverkets uppdaterade branschlista
- Provtagning vid misstänkta PFAS-föreningar
- Bedömningsgrunder för högfluorerade ämnen – vad innebär rådande rikt- och gränsvärden samt åtgärdsgränser för PFAS vid inventering, undersökning och riskbedömning av misstänkta PFAS-förorenade områden?
- Ansvarsutredning – hur härleda PFAS-utsläpp till rätt verksamhetsutövare för att kunna ställa krav på åtgärd?
- PFAS i massor – hur hantera massor med PFAS-föreningar?
- Åtgärdstekniker för att sanera PFAS-föreningar i jord och grundvatten

KURSLEDARE

Ingela Helmfrid

Biolog, Med. Dr. ansvarar för den miljömedicinska verksamheten på Arbets- och miljömedicin i Linköping, Region Östergötland, inom den Sydöstra sjukvårdsregionen.

Marko Filipovic

Vice VD Sellén & Filipovic, Senior miljökonsult – PFAS specialist

Studia

www.studia.se

PFAS-förorenade områden

Inventering, undersökning, tillsyn, riskbedömning och åtgärder

27 november 2024, Stockholm

Du kan även delta digitalt på distans

PFAS har använts mycket brett och det finns troligtvis ett stort antal PFAS-förorenade områden i Sverige. Därför är det viktigt att tillsynsmyndigheterna planerar sin tillsyn mot de högst prioriterade objekten där risker för människors hälsa och miljö bedöms vara störst.*

Under den här kursen får du som arbetar på en tillsynsmyndighet med frågor som rör PFAS viktig kunskap om PFAS förekomst, vilka riskerna är för människa och miljö, och hur PFAS kan sprida sig.

Du får därtill kunskap om hur en prioriteringsordning vid inventering av misstänkta PFAS-förorenade områden kan göras och hur Naturvårdsverkets uppdaterade branschlista kan användas som stöd för att identifiera PFAS-förorenade områden.

Vi fördjupar oss även i hur du kan arbeta för att härleda PFAS-utsläpp till rätt verksamhetsutövare, för att kunna ställa krav på åtgärd samt vilka krav som kan ställas vid provtagningen vid misstänkta PFAS-föreningar. Dessutom får du stöd i hur du kan kommunicera med oroliga medborgare gällande PFAS-föreningar.

Kursen avslutas med ett pass om åtgärdstekniker för att sanera PFAS-föreningar i jord och grundvatten.

Ur kursens innehåll:

- PFAS – förekomst, risker och spridning i miljön
- Hur bedöma de risker som ett område förorenat med PFAS utgör för människa och miljö, utifrån nuvarande kunskapsläge?
- Hur kommunicera med oroliga medborgare gällande PFAS-föreningar?
- Inventering av misstänkta PFAS-förorenade områden
- Identifiering av PFAS-förorenade områden utifrån Naturvårdsverkets uppdaterade branschlista
- Provtagning vid misstänkta PFAS-föreningar
- Bedömningsgrunder för högfluorerade ämnen – Vad innebär rådande rikt- och gränsvärden samt åtgärdsgränser för PFAS vid inventering, undersökning och riskbedömning av misstänkta PFAS-förorenade områden?
- Ansvarsutredning – hur härleda PFAS-utsläpp till rätt verksamhetsutövare för att kunna ställa krav på åtgärd?
- PFAS i massor – hur hantera massor med PFAS-föreningar?
- Åtgärdstekniker för att sanera PFAS-föreningar i jord och grundvatten

Varmt välkommen till kursen!

Lisen Coméris

Kursansvarig, Studia

PFAS är extremt långlivade och troligen bryts vissa PFAS inte ned alls under naturliga förhållanden. Det innebär att så länge PFAS fortsätter att användas och spridas kommer människor och andra organismer troligtvis att utsättas för alltmer PFAS. Därför anses sannolikheten också hög att de PFAS-nivåer som idag bedöms vara säkra över tid kommer att överskridas. Källa: Naturvårdsverket

*Källa: Naturvårdsverket

Målgrupp

Kursen vänder sig till dig som arbetar med frågor som rör misstänkta eller konstaterade PFAS-förorenade områden som miljöinspektör eller miljöchef på någon av landets kommuner, som miljöhandläggare på länsstyrelse, eller på Försvarsinspektören för hälsa och miljö. Även andra intresserade är välkomna att delta på kursen.

Studia

www.studia.se

Kursprogram

Onsdag 27 november

Från 08.00 **Digital registrering**

08.30 **Registrering med kaffe, te och smörgås för deltagare i kurslokalen**

08.50 **Genomgång av praktiska detaljer inför kursdagen, Studia**

09.00 **PFAS – förekomst, risker och spridning i miljön**

- Vad är PFAS? Vad är skillnaden mellan PFAS och andra kemikalier?
- Vilka är riskerna för miljön och människors hälsa?
- Hur farligt är PFAS i olika doser?
- I vilka produkter kan PFAS ha förekommit? Sedan hur lång tid tillbaka?
- Hur betar sig PFAS och var kan man förvänta sig att det ska förekomma?

Hur bedöma de risker som ett område förorenat med PFAS utgör för människa och miljö, utifrån nuvarande kunskapsläge?

- Hur avgöra vilka risker som finns för människa och miljö och hur stora riskerna är?
- Hur avgöra hur mycket riskerna behöver reduceras för att säkerställa människors hälsa och en säker miljö för framtiden?

Hur kommunicera med oroliga medborgare gällande PFAS-föroreningar

- Hur hantera oro hos medborgare och bemöta svåra frågor gällande PFAS från medborgare?
- Hur kommunicera ut halter av PFAS till medborgare?

Ingela Helmfrid, Biolog, Med. Dr. ansvarar för den miljömedicinska verksamheten på Arbets- och miljömedicin i Linköping, Region Östergötland, inom den Sydöstra sjukvårdsregionen.

11.00 **Paus**

11.10 **Hur sprider sig olika PFAS i miljön?**

- Hur kan de olika varianterna av PFAS spridas i miljön?

Inventering av misstänkta PFAS-förorenade områden

- Hur göra en prioriteringsordning vid inventering av misstänkta PFAS-förorenade områden?
- Hur göra en inledande riskklassning?
- Hur inventera nya branscher på branschlistan?

Identifiering av PFAS-förorenade områden utifrån Naturvårdsverkets uppdaterade branschlista

- När bör en utredning startas för att kunna bekräfta eller avfärda en misstanke om PFAS-förorenat område?
- Vilka branscher har störst risk för PFAS-föroreningar?
- Hur prioritera vid tillsyn gällande misstänkta PFAS-föroreningar utifrån Naturvårdsverkets nya branschlista?
- Hur hantera befintliga EBH-projekt när branschlistan uppdateras och utökas? Behöver undersökningar kompletteras med avseende på PFAS?
- Var kan miljönyttan förväntas bli störst efter genomförd tillsyn och sanering?

Provtagning vid misstänkta PFAS-föroreningar

- Vilken nivå på undersökning ska man kräva vid misstänkta PFAS-förorenade områden?
- När är det rimligt att kräva provtagning gällande PFAS?
- Hur granska provtagningsprogram med avseende på PFAS – är det något speciellt man behöver tänka på?
 - Vilka provtagningspaket rekommenderas vid provtagning för att upptäcka eventuella PFAS-föroreningar?
 - Hur avgöra om det planeras tillräckligt många och lämpliga prover?
- Efter provtagning – hur kontrollera om provtagningen har genomförts korrekt?
- Vilka analyser är lämpliga att göra?
- Hur bedöma analys svar efter provtagning vid misstänkt PFAS-förorening?

Studia

www.studia.se

Kursprogram

Onsdag 27 november

Bedömningsgrunder för högfluorerade ämnen – vad innebär rådande rikt- och gränsvärden samt åtgärdsgränser för PFAS vid inventering, undersökning och riskbedömning av misstänkta PFAS-förorenade områden?

- Genomgång av olika rikt- och gränsvärden samt åtgärdsgränser för PFAS – Vad innebär dessa vid inventering, undersökning och riskbedömning av misstänkta PFAS-förorenade områden?
- Vad har de olika bedömningsgrunderna för juridisk status?
- När bör vi ställa krav på sanering utifrån de olika bedömningsgrunderna?

Ansvarsutredning – hur härleda PFAS-utsläpp till rätt verksamhetsutövare för att kunna ställa krav på åtgärd?

- Hur kan man arbeta för att härleda PFAS-utsläpp till rätt verksamhetsutövare?
- Hur gå till väga i komplicerade fall, där det är oklart var föroreningen kommer ifrån?
- Metodik för att spåra föroreningens ursprung utifrån typen av PFAS-förorening
- Hur identifiera tidigare verksamheter som kan ha förorenat?
- Hur avgöra vem som är ansvarig för PFAS-föroreningar och vem förelägganden kan riktas mot?
- Hur gå vidare om PFAS-förorening konstateras men att det är omöjligt att härleda varifrån föroreningen kommer och vilken verksamhet som är ansvarig?
- Hur långt sträcker sig kommunens ansvar gällande PFAS-föroreningar? Vad är det rimligt att kommunen ska göra när det inte finns någon att utkräva ansvar av?
- Hur avgöra vilka krav som kan ställas på förorenaren och hur ansvaret ska fördelas mellan olika verksamhetsutövare?

PFAS i massor – hur hantera massor med PFAS-föroreningar?

- PFAS i massor
 - Vilka krav kan ställas på verksamhetsutövaren?
 - Vilka krav är rimliga att ställa?
 - När kan man ställa krav på åtgärd?

Åtgärdstekniker för att sanera PFAS-föroreningar i jord och grundvatten

- Går det att sanera PFAS-förorenade områden?
- Vad kan göras under utredningsfasen för att förhindra att föroreningarna sprids ytterligare?
- Åtgärder och efterbehandling vid PFAS-föroreningar – Vad finns det för reningmetoder?
- Vad finns det för ekonomiska möjligheter att hantera PFAS-föroreningar?
- Hur kan PFAS-förorenade massor omhändertas på ett säkert sätt?

Marko Filipovic, Vice VD Sellén & Filipovic, Senior miljökonsult – PFAS specialist

Vi bryter för lunch 12.00–13.00 och eftermiddagsfika 14.30–14.50

16.45 Kursen avslutas

Studia

www.studia.se

Kursledare

Ingela Helmfrid, Biolog, Med. Dr. ansvarar för den miljömedicinska verksamheten på Arbets- och miljömedicin i Linköping, **Region Östergötland**, inom den Sydöstra sjukvårdsregionen.

Ingela har lång erfarenhet av exponerings- och hälsoriskbedömningar och riskkommunikation. I arbetet ingår även forskning, undervisning och föreläsningar. I forskningen studeras samband mellan exponeringsvägar för miljöföroreningar, kroppsbelastning (halter i blod/urin) och risker för olika hälsoeffekter bland befolkningar i förorenade områden.

Marko Filipovic, Vice VD Sellén & Filipovic, Senior miljökonsult – PFAS specialist

Marko är disputerad inom miljövetenskap, med fokus på analytisk kemi och har specialistkompetens inom miljörelaterade frågeställningar rörande transport och fastläggning av perfluorerade ämnen (PFAS) i den akvatiska miljön. Han har 15 års erfarenhet av forskning och miljökonsultarbete med PFAS och förorenade områden.

Under sina doktorsstudier upptäckte Marko att dricksvatten i Uppsala och Tullinge var förorenat med PFAS och har sedan dess arbetat aktivt med dessa föroreningar. Mellan 2015 och 2020 arbetade Marko på konsultbolaget NIRAS, där han arbetade som specialist med fokus på PFAS. Under perioden 2020 till 2022 arbetade Marko statligt som projektledare för förorenade områden. Sedan år 2022 arbetar Marko som senior miljökonsult på Sellén & Filipovic som är huvudkonsult för SGI/SGU regeringsuppdrag PFAS (RU-PFAS) som syftar till att arbeta med forskning och kunskapspridning rörande undersökning, utredning och åtgärder av PFAS-förorenade områden.

PFAS-förorenade områden

Inventering, undersökning, tillsyn, riskbedömning och åtgärder

DATUM

27 november 2024

PLATS

Vasagatan 50, Stockholm eller digitalt på distans via Zoom.

PRIS

Kurs i Stockholm: 8 590 kr exkl. moms. I priset ingår kursens dokumentation i digitalt format, lunch och för- och eftermiddagsfika.

Digitalt deltagande: 7 590 kronor exklusive moms. Priset gäller deltagande för en person. I priset ingår kursens dokumentation i digitalt format.

Sändningen kommer inte att spelas in och får inte heller spelas in av deltagarna.

För våra avbokningsregler, allmänna villkor och integritetspolicy se www.studia.se.

BOKA DIN PLATS

 www.studia.se

 08-650 09 29

 bokning@studia.se

 Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Telefon: 08-650 09 29
E-post: info@studia.se
Hemsida: www.studia.se

Avsändare och returadress: Studia AB, Box 550, 101 30 Stockholm

Studia

www.studia.se

1090.001